

Nr 398

Av herr Strandberg, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till Konstnärbelöningar och Konstnärstipendier.

(Lika lydande med motion nr 478 i Andra kammaren)

I 1964 års statsverksproposition föreslogs inrättandet av 25 s. k. konstnärbelöningar, vilka skulle utgå till personer, som genom konstnärlig verksamhet gjort betydande insatser inom svenskt kulturliv. Enligt förslaget skulle konstnärbelöningarna innefatta en inkomstgaranti, som innebär att belöning skulle komma att utgå endast i de fall, när innehavarens årsinkomst underskred en viss nivå, nämligen 24 000 kronor.

Riksdagen som biföll nämnda förslag har i år att taga ställning till en hemställan från Kungl. Maj:ts sida rörande dels en ändring av belöningarnas konstruktion, dels en utökning av antalet med 75.

Vad ändringsförslaget beträffar innebär detta att konstnärbelöningens maximibelopp, som i enlighet med nuvarande bestämmelser skall reduceras med innehavarens hela inkomst i den mån denna överstiger gällande basbelopp, fortsättningsvis skall reduceras med 75 % av sagda inkomst.

I anslutning till 1964 års riksdags behandling av hithörande frågor väcktes från vår sida en motion (II: 333) där skarp kritik riktades mot belöningarnas utformning. Motionärerna framhöll bl. a. följande: »I sakens natur ligger också att konstnärbelöningen av den merittyp som här avses bör inrymma ett visst stimulansmoment. Det kan emellertid icke ligga någon stimulans i ett system som innebär att ökade insatser och därmed ökade inkomster leder till en reduktion av belöningen. Varje inkomstökning under den maximerade inkomsten blir i realiteten en subvention till staten.»

Den omprövning av reduceringsregeln som departementschefen funnit anledning att vidtaga innebär i berörda avseenden inga större förändringar, vilket nedanstående exempel ger belägg för. En belöningsinnehavare som uppbär en årsinkomst av 8 000 kronor får enligt föreliggande förslag 25 750 kronor i form av inkomst plus konstnärbelöning. Inkomsten 28 000 berättigar innehavaren att mottaga en belöning motsvarande 2 750 kronor. En innehavare, vilkens inkomst är 28 000 kronor får således per år räknat, därest konstnärbelöningarna medräknas, endast 5 000 kronor mer än en

innehavare med 8 000 kronor i inkomst. Belöper sig årsinkomsten till 32 000 kronor eller mer utgår över huvud taget ingen konstnärsbelöning.

Enligt min uppfattning lider departementschefens förslag även i dess reviderade utformning av betydande svagheter. I realiteten är förslaget inbörd mera en trygghetsförsäkring än den belöning till högt förtjänta konstnärer som den borde vara. Hittillsvarande erfarenheter tyder även på att många av de personer, som i förevarande sammanhang kommer i fråga, befinner sig på inkomstnivåer där obetydliga eller inga belöningar utgår.

Jag anser att en utökning av den statliga och kommunala stipendieringen förbättrar kulturskaparnas villkor i betydligt högre grad än inrättandet av konstnärsbelöningar. Med anledning därav hemställes att de medel, som föreslås utgå till bestridande av kostnader för ytterligare 75 konstnärsbelöningar, i stället må användas dels för inrättandet av ett antal arbetsstipendier, avsedda att bidra till innehavarens ekonomiska trygghet under en period av samlad konstnärlig arbetsinsats, dels ock för inrättandet av ett antal meritstipendier, utgörande en samhällets hedersbevisning till ett fåtal väl meriterade och erkända konstnärer.

De konstnärsbelöningar som redan inrättats bör däremot även fortsättningsvis utgå. Med utgångspunkt från Kungl. Maj:ts medelsberäkningar skulle därmed till *Konstnärsbelöningar* för budgetåret 1965/66 böra anvisas 125 000 kronor.

I enlighet med det ovan sagda innebär detta att *Konstnärsstipendier* tillföres 375 000 kronor.

Under åberopande av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta

a) att till *Konstnärsbelöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor;

b) att till *Konstnärsstipendier* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 849 000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1965

Bertil Strandberg